

FundiPau

Butlletí Primavera 2015

109

- El debat sobre les armes nuclears, 70 anys després
- Cicle de converses *Cafè & Pau*
- Eleccions municipals: 25 propostes de pau

FundiPau és una ONG nascuda el 1983 que treballa per un món en pau. A través d'una opinió pública cada cop més informada i activa, impulsa tots aquells canvis culturals i estructurals que han de fer possible l'eradicació de la violència com a forma de relació entre les persones i els pobles.

Per començar

Còmplices a la deriva

El que està passant al Mediterrani no és una allau d'immigrants que posa en perill la nostra precària recuperació. No, aquest és el discurs en què es mou l'agenda política sense voler entendre que, el que està passant davant dels nostres ulls és un drama humanitari, una crisi a les portes d'Europa com no n'havíem viscut des de la 2a Guerra Mundial.

Podem tancar els ulls, però la realitat és obstinada. L'any passat, 280.000 persones —una xifra rècord— van creuar les fronteres d'Europa de manera il·legal. Davant la incapacitat de donar resposta, la UE s'atrinxera argumentant amenaces, sense entendre la deriva ni la necessitat de protegir-los. A diferència dels que arribaven a les nostres costes fa uns anys per trobar feina, ara el 80% fuig de països en guerra.

Amb Síria i l'Iraq en plena ebullició i la creixent violència entre el Iemen i Líbia, mai l'èxode havia crescut tant en una sola regió, des del genocidi a Ruanda. Mentre a Jordània i a Turquia els refugiats es compten per milions, aquí busquem la manera de que els vaixells no arribin, encara que sigui a costa de que paguin amb la seva vida, quan el que persegueixen és refugi per salvar-la.

Només una petita part intenta arribar a tocar Europa. És arribar o morir. Mentre no s'intueixi sortida a aquests conflictes, s'ha de recordar que la protecció als refugiats és una responsabilitat global. Tots els països de la UE estan obligats a oferir asil. No es requereixen noves lleis, només acomplir les que ja hem signat, per deixar de ser còmplices d'aquesta tragèdia.

Rafa Vilasanjuan, membre del Patronat de FundiPau

Notícies

Els Estats debaten sobre les armes autònomes

Els sistemes d'armes letals autònomes, també coneguts com a robots assassins, van centrar gran part del debat de la Convenció d'Armes Convencionals (CAC) celebrada a la seu de les Nacions Unides a Ginebra del 13 al 17 d'abril.

La campanya 'Aturem els robots assassins', de la qual FundiPau formem part, va participar en les sessions on va reclamar més celeritat als governs per abordar el futur d'aquest armament. Alguns dels Estats participants van qualificar els sistemes d'armes autònomes com a "inevitables" tot i que cap país va reconèixer que hi estigui treballant activament. Només Israel i els Estats Units van indicar que deixen la porta oberta a l'adquisició futura d'aquests armament. França i el Regne Unit van manifestar que no tenien intenció de desenvolupar armes autònomes però tampoc van

mostrar el seu suport a una prohibició preventiva.

Malgrat tot, la necessitat de mantenir un adequat i significatiu "control humà" en aquest armament va ser un tema central en el debat i la majoria dels estats s'hi van manifestar partidaris.

Per la campanya però, "el tema no és construir un sistema d'armes autònomes millor o més segur, sinó la prohibició d'uns sistemes que no estiguin sota control humà."

Les ONG volen evitar que la tecnologia depassi el ritme diplomàtic lent de la CAC i per això reclamen als estats que en la cinquena Conferència de revisió de la Convenció sobre Armes Convencionals a finals del 2016, acordin un mandat de negociacions per assolir un nou protocol en dos anys o menys. Això representaria un impacte molt positiu en la protecció de civils i en com es lluita a les guerres, així com en la manera en com pensem la humanitat.

Espai Alfons Banda

Aquest mes de maig hem inaugurat una nova secció a la nostra plana web. Es tracta de l'Espai Alfons Banda en el qual hem volgut reunir el seu llegat, el seu pensament i les seves paraules per posar-ho a l'abast de tothom que hi estigui interessat.

En aquesta secció, hi trobareu vídeos en què l'Alfons hi intervé i d'altres que s'han fet en record seu, els llibres que ha escrit, els butlletins de FundiPau on l'entrevistem o que li dediquem, el seu blog personal "L'ombra de la pau" i també l'enllaç al recull de premsa amb les mostres de condol rebudes amb motiu de la seva mort.

L'Alfons ens va deixar fa poc més d'un any —el 30 de gener de 2014, just el Dia Escolar de la Noviolència i la Pau— i les seves reflexions mostren aquella lucidesa que sobreviu el pas del temps.

Trobareu l'Espai Alfons Banda a la portada de la nostra web www.fundipau.org.

Propostes de pau

Promou la pau al teu municipi

A FundiPau estem convençuts que des de l'àmbit municipal es pot treballar molt més per afavorir la cultura de pau, el desarmament i la resolució noviolenta dels conflictes. Aquests temes, sovint és relacionen amb les polítiques estatals o internacionals. En canvi, les decisions que es prenen més a prop dels ciutadans i que conformen la seva vida quotidiana, poden contribuir molt positivament a avançar cap a una societat local i global on prevalguin els valors de l'entesa, la convivència, i la pau. És per això que, de cara a les eleccions municipals del 24 de maig, vam presentar el document **25 propostes per promoure la cultura de pau, la resolució pacífica dels conflictes i el desarmament des dels ajuntaments** amb l'objectiu de donar idees i animar els partits a impulsar polítiques en aquesta direcció.

Les propostes s'apleguen en quatre apartats:

Promoció de la cultura de pau i la noviolència. Inclou propostes com fomentar la tasca d'educació per la pau a les escoles, batejar carrers amb el nom de persones compromeses amb la pau, i afavorir que la cultura de pau esdevingui un eix transversal en els diferents polítiques municipals.

Resolució pacífica dels conflictes al municipi. Polítiques per la pau local. Inclou propostes com desenvolupar accions i polítiques a favor del respecte a la diversitat i en contra de tota discriminació, formar els policies locals en temes de mediació i resolució de conflictes i establir serveis de mediació i resolució pacífica de conflictes al municipi.

Per la pau, la resolució de conflictes i el desarmament globals. Inclou propostes com posicionar-se en contra de la participació de l'Estat en guerres o accions militars, acollir refugiats o desertors al municipi, participar activament en les xarxes de municipis europees i mundials que aposten per la defensa dels drets humans i la construcció de la pau, i agermanar la localitat amb ciutats en zones de conflicte.

Per uns municipis desmilitaritzats i desarmats. Inclou propostes com impedir la instal·lació de fàbriques d'armament, no cedir instal·lacions per a fires militars ni convidar l'exèrcit en activitats del consistori, i incloure criteris de respecte a la pau, la solidaritat i els drets humans en els plecs de contractació de serveis.

El document el vam enviar a les seues centrals dels diversos partits polítics i també us vam animar a vosaltres a convertir-vos en promotors de la pau i el desarmament. Així, dotzenes de persones vareu fer arribar les propostes a les candidatures dels vostres municipis.

Un cop passades les eleccions, volem comprovar si els partits compleixen els compromisos de pau adquirits en els seus programes i per fer-ho ens cal també la vostra ajuda. Si voleu col·laborar en aquest seguiment, ens podeu escriure a:

municipisxpau@fundipau.org

Trobareu el document **25 propostes per promoure la cultura de pau, la resolució pacífica dels conflictes i el desarmament des dels ajuntaments**, les respostes dels partits en els diferents municipis, i el seguiment que anirem fent a:

www.fundipau.org/municipals2015

Desarmament

Obert el debat sobre les armes nuclears, 70 anys després

Enguany recordem el 70è aniversari del llançament de les bombes atòmiques sobre Hiroshima i Nagasaki, on van morir més de 200.000 persones i centenars de milers van resultar ferides o mutilades. I el debat sobre la necessitat o no d'avançar cap a la prohibició de les armes nuclears és encara ben viu.

Del 27 d'abril al 22 de maig es va celebrar a Nova York la Conferència de Revisió del Tractat de No Proliferació Nuclear (TNP), una reunió que es fa cada 5 anys des del 1970. El Tractat compromet els estats que no disposen d'armes nuclears a no desenvolupar-ne, i els estats que les tenen, a desarmar-se

progressivament. Però cada conferència de revisió acaba amb uns resultats decebedors, sense avenços significatius.

Davant la inoperància del TNP, la societat civil d'arreu del món, aplegada en coalicions com la Campanya Internacional per a l'Abolició de les Armes Nuclears (ICAN), juntament amb alguns països que opten clarament per la prohibició d'aquestes armes, han agafat protagonisme. S'estan duent a terme diverses iniciatives i campanyes de pressió per tal que els ciutadans i els països no nuclears prenguin la paraula en aquest tema i pressionin perquè es donin passos efectius cap al desarmament real i l'abolició.

Aquesta voluntat es va concretar recentment en el Compromís d'Àustria, un document que el govern austríac va presentar durant la Conferència de Viena sobre l'Impacte Humanitari de les Armes Nuclears (Viena, 8-9 desembre 2014) amb l'objectiu d'omplir el buit legal que hi ha actualment en relació a aquest armament. En el moment de tancar aquest butlletí, 84 països havien donat suport al Compromís d'Àustria i 160 havien signat la darrera Declaració Conjunta sobre l'Impacte Humanitari de les Armes Nuclears. L'Estat espanyol, de moment, no ha donat suport a cap d'aquestes dues iniciatives.

Centenars de persones reclamen la prohibició de les armes nuclears

En aquest context, el cap de setmana del 25 i 26 d'abril, FundiPau vam participar activament a la 20a Fira per la Terra, celebrada al Parc de la Ciutadella de Barcelona, per donar a conèixer aquesta reivindicació internacional i aconseguir el suport del major nombre possible de ciutadans i ciutadanes.

Precisament, l'acte central de la Fira va consistir en una crida multitudinària en favor de l'eliminació de les armes nuclears. Centenars de persones es van concentrar al centre del recinte, al Passeig Lluís Companys, on van reclamar als governs que avancin cap a la prohibició. Això es feia just el dia abans que comencés a Nova York la reunió del TNP.

D'altra banda, el dissabte 25 d'abril, els membres de FundiPau Francesc Gusi, Carme Portas i Francesc Roset

van oferir la xerrada *Per un món lliure d'armes nuclears*. Hi van exposar els perills que comportaria qualsevol explosió d'una bomba nuclear, els seus efectes i les accions que duem a terme des de la campanya per aconseguir la seva prohibició.

Finalment, durant els dos dies de la Fira, vam disposar d'un estand on vam oferir informació sobre la situació actual de l'armament nuclear al món, els efectes d'aquestes armes i sobre les accions que estem duent a terme com a membres de la Campanya Internacional per a l'Abolició de les Armes Nuclears (ICAN). També vam convidar els petits i grans artistes a dibuixar, proposant-los de transformar una bomba en alguna cosa bonica.

Foto: Luis Camargo

Amb motiu de la celebració de la Conferència de revisió del Tractat de No Proliferació nuclear (TNP), l'Ajuntament de Barcelona, a instàncies de FundiPau, va aprovar en el seu darrer ple municipal una resolució en què demana que s'avanci cap a la prohibició de les armes nuclears.

El Tractat de No Proliferació Nuclear (TNP)

190 països formen part d'aquest tractat que va entrar en vigor el 1970, però només a cinc els permet tenir armes nuclears: als Estats Units, al Regne Unit, a França, a Rússia i a la Xina, coneguts com els Nuclear Weapons States (Estats Nuclears). El criteri per prendre aquesta decisió va ser que eren els únics estats que havien fet assaigs nuclears fins el 1967.

Crida l'atenció que quatre països amb armament nuclear, —l'Índia, el Paquistán, Israel i Corea del Nord— no siguin membres del TNP. Els tres primers no l'han signat mai i Corea del Nord en va sortir el 2003. Els seus arguments són que el Tractat crea un club de països nuclears rics i un de països nuclears pobres i que no deixa clars quins són els fonaments ètics del criteri que estableix el llistar per la possessió en els assaigs previs al 1967.

El TNP es basa en tres punts fonamentals: la no-proliferació, el desarmament i l'ús pacífic de l'energia nuclear. Tant l'article VI com el preàmbul indiquen que els Estats Nuclears es comprometen a iniciar negociacions per a la reducció i liquidació dels seus arsenals. Després de 45 anys, la tendència ha estat més aviat la contrària i els cinc Estats Nuclears del TNP estan invertint significativament en la millora dels seus arsenals nuclears.

Actualment, segons el SIPRI, existeixen més de 16.000 armes nuclears al món.

FundiPau

Cafè & Pau

La conversa, el debat i l'intercanvi d'idees són peces clau per a poder avançar cap a una societat més justa i cohesionada. Partint d'aquest convenciment, entre el gener i l'abril de 2015 vam organitzar cinc trobades de Cafè & Pau, un cicle de converses i debat amb el qual hem volgut crear un espai distès on poder parlar pausadament, amb un cafè —o una infusió— a les mans, de temes relacionats amb la construcció de la pau, les relacions internacionals i els drets humans.

En cada sessió vam comptar amb la intervenció d'una convidada o convidat que, a partir de les seves reflexions, va donar peu a una conversa amb els assistents.

27 de gener – **Mònica Bernabé**, periodista i activista pels Drets Humans. Vam conversar sobre l'Afganistan, el paper de la comunitat internacional, els drets humans i la situació de les dones en el país.

17 de febrer – **Paul Rios**, coordinador de Lokarri—hereva d'Elkarri—. Vam conversar sobre el moment actual del procés de pau a Euskadi i la dissolució de Lokarri que el mes de març va donar per finalitzada la seva trajectòria.

5 de març – **Meir Margalit**, activista pels Drets Humans a Jerusalem. Vam conversar sobre la situació al Pròxim Orient i les eleccions del març a Israel.

24 de març – **Itziar González**, arquitecta i activista. Vam conversar sobre la transformació i l'aprofundiment democràtic per a prevenir i resoldre conflictes.

28 d'abril – **Nicolàs Valle**, periodista i corresponsal de guerra. Vam conversar sobre el paper dels periodistes en la cobertura informativa dels conflictes armats i les conseqüències personals d'aquesta professió.

Cafè & Pau ha comptat amb la col·laboració de la Direcció General de Relacions Institucionals i amb el Parlament, del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya.

Edita: FundiPau
c/ Casp, 31, 2n 1a A
08010 Barcelona
Tel. 93 302 51 29
www.fundipau.org

President: Xavier Masllorens
Director: Jordi Armadans

Coordinació butlletí:
Lourdes Vergés
Maquetació: Toni Viader
Impressió: Gràfiques Alpres
Dipòsit legal: B-50326-2077
Foto portada: Luis Camargo

Butlletí fet amb la col·laboració de:

Butlletí **Primavera 2015**

En breu

Sabies que...

La Lliga Internacional de Dones per la Pau i la Llibertat (WILPF — sigles en anglès), va néixer el 1915, durant la I Guerra Mundial. El 28 d'abril d'aquell any, un grup de dones va organitzar un Congrés Internacional a la Haia amb l'objectiu de protestar pel conflicte bèl·lic i de proposar vies per posar-hi fi i prevenir la guerra en un futur. Des d'aquell moment, l'organització ha treballat pel desarmament, els drets de les dones, la justícia econòmica i racial, per posar fi a tota forma de violència i per afavorir aquells canvis polítics, socials i psicològics que puguin garantir la pau, la llibertat i la justícia per a tothom. 100 anys després, del 27 al 29 d'abril de 2015, WILPF va organitzar una Conferència Internacional a la Haia per celebrar l'aniversari i projectar el seu futur.

wilpfinternational.org

FundiPau en debats i conferències

Durant el primer trimestre de 2015, diversos membres de FundiPau van participar en taules rodones, debats i conferències en diferents localitats (Barcelona, Cervera, Girona, Lloret de Mar, Terrassa, Saragossa). Les propostes de pau per a les eleccions municipals, la necessitat d'abolir les armes nuclears, el desarmament com a via per la pau, i quin model de defensa i seguretat volem en un possible nou Estat, van ser alguns dels temes tractats. Sobre aquest darrer tema, trobareu el vídeo del debat que va mantenir el director de FundiPau, Jordi Armadans, amb el president del Centre d'Estudis Estratègics de Catalunya, Miquel Sellarès a l'Ateneu Barcelonès, a: www.fundipau.org.

Concert amb The Minstrels

El 22 de març vam organitzar la cinquena edició del concert *Per la pau i el desarmament* amb la col·laboració del quartet vocàlic *a cappella* The Minstrels. Més de 120 espectadors van poder gaudir d'un repertori que va combinar espirituals negres, *barbershops* i clàssics moderns.

88 activitats al Mapa DENIP 2015

Escoles i instituts de tot Catalunya i de les Illes Balears han enllaçat al Mapa DENIP 2015 un total de 88 activitats, fetes durant el Dia Escolar de la Noviolència i la Pau. A FundiPau vam crear aquest mapa col·laboratiu l'any 2012 amb l'objectiu d'oferir una eina per visualitzar el nombre d'activitats que es fan pel DENIP i per esdevenir un arxiu d'idees per a activitats.

Ajuda'ns a construir una cultura de pau

> Nom i cognoms _____ > NIF _____
> Adreça _____ > Codi postal _____ > Població _____
> Telèfon _____ > Correu electrònic _____

Vull col·laborar amb FundiPau, mitjançant les aportacions que indico a continuació (marca amb una x les teves aportacions o bé escriu la quantitat que desitgis)

12€ 30€ 60€ _____ €

☐ Cada mes per domiciliació bancària (omplir dades)	☐ Cada 2 mesos per domiciliació bancària (omplir dades)
☐ Cada 3 mesos per domiciliació bancària (omplir dades)	☐ Un cop l'any per domiciliació bancària (omplir dades)
☐ Una sola vegada per domiciliació bancària (omplir dades)	☐ Una sola vegada per taló adjunt
☐ Una sola vegada amb ingrés al compte* de la Fundació	

Domiciliació bancària

> Banc / Caixa _____ > Titular del compte o llibreta _____
> Compte / llibreta _____ > Data _____

Entitat Oficina Control Número compte

Aquestes aportacions desgraven un 25% en fer la declaració de la Renda. Estenem rebuts de tots els donatius. Envia aquesta butlleta a:

FundiPau c/ Casp, 31, 2n 1a A. 08010 Barcelona

*El número de compte de FundiPau a Catalunya Caixa és:

IBAN: ES02 2013-0616-88-0200477680

Abans de fer-me soci, vull rebre més informació

Signatura del titular del compte / llibreta

Parlant de pau amb...

Marta Burguet i David Bueno

“La comprensió de com funciona el cervell pot ajudar a perfilar millor l’educació per la pau”

La Marta Burguet (Vilanova i la Geltrú, 1968) és doctora en Pedagogia per la UB i s’ha especialitzat en pau i conflictes, educació en valors, mediació i relacions educatives i interculturals. El David Bueno (Barcelona, 1965) és doctor en Biologia per la UB i s’ha centrat en la genètica del desenvolupament i la neurociència i la seva relació amb el comportament humà. Tots dos són autors del llibre *Educació per a una cultura de pau. Una proposta des de la pedagogia i la neurociència* (Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2015).

Per què combinar la pedagogia i la neurociència en el camp de l’educació per la pau?

La idea neix d’un fet molt simple: fins ara, l’educació s’havia tractat des d’una vessant pedagògica, però qualsevol procés educatiu passa pel cervell, un òrgan de natura biològica. De manera similar, l’educació per la pau s’ha abordat tradicionalment des de la pedagogia, la sociologia, la psicologia, la filosofia, etc., però qualsevol comportament humà — també els relacionats amb l’agressivitat, l’empatia, les emocions i el raciocini (tots ells clau en la cultura de pau) — té el seu origen en el funcionament del cervell. Per tant, la comprensió de com funciona el cervell i de quina manera gestiona —i també genera— els conflictes pot ajudar a perfilar millor l’educació per la pau.

Com hem de considerar el conflicte? Hem de mirar d’evitar-lo?

El conflicte és inherent a la vida. En un món de recursos limitats i amb necessitats no sempre cobertes, una de les moltes interaccions amb els altres és la conflictiva, a banda de la cooperativa, etc. Això implica que sigui irreal mirar d’evitar-los. L’important és mirar de no gestionar-los de forma violenta, sinó dialogada, pensant en el bé comú, que per ser comú també preservarà l’individual. Per tant, una de les prioritats per una bona educació per la pau seria mirar que els conflictes aflorin per identificar-los, no per silenciar-los sinó per tractar-los. És a dir, posar en evidència situacions d’injustícia per reconduir de forma no violenta els possibles conflictes que poden generar. Aquesta identificació ha de contribuir, segons la manera com funciona el nostre cervell, a abordar-los de forma raonada i no impulsiva, atès que la impulsivitat pot portar fàcilment cap a l’agressió.

L’ésser humà és violent per naturalesa? La seva reacció instintiva davant d’un conflicte és fer ús de la violència?

L’agressivitat és consubstancial a la natura humana, de fet forma part del ventall de comportaments possibles de tots els animals. Des del punt de vista del funcionament del cervell és una emoció, entenent per emoció, des de la perspectiva neurocientífica, un patró de conducta predeterminat que es genera de manera preconscient. Això no vol dir, però, que un cop generat no es pugui reconduir, quan el fem conscient, i aquest seria un dels àmbits de treball de l’educació per la pau: facilitar processos de conscientització. La violència, en canvi, és la culturalització d’aquesta agressivitat, i es manifesta en forma de comportaments agressius innecessaris o d’una intensitat també innecessària. Per tant, una de les possibles reaccions instintives és l’agressiva, però no és pas l’única. També hi ha la fugida. Per arribar al diàleg, però, cal utilitzar

la part racional del cervell, que es localitza en una zona diferent a la de les emocions, malgrat que estan molt connectades. De fet, l’agressivitat és bàsicament impulsiva, per la qual cosa un dels aspectes de l’educació per la pau és generar espais de reflexivitat que augmentin el temps entre acció i reacció, per minimitzar la gestió agressiva dels conflictes, que sovint s’esdevenen per descuit; o en cas que es produeixin, poder-los detectar ràpidament i reconduir-los de forma conscient.

L’actual estatus de naturalitat que té la violència, podria ser la causa o, si més no, part de l’explicació en casos com l’esdevingut recentment en un Institut de casa nostra?

El recent cas d’aquest Institut sembla indicar que es tracta més d’un tema de salut mental, no per això menys preocupant perquè malauradament va en augment a la nostra societat. Això ens posa en alerta dels nivells de salut que, en aquests casos, també tenen correlació amb l’educació per la pau tant en clau pedagògica com neurològica. Els buits de sentit existencial —sense indicar que sigui aquest el problema de fons del cas concret— també estan al rerefons d’accions violentes, tant vers els altres com en relació a la violència exercida amb un mateix. Per això hi ha tota una vessant pedagògica que hauria d’orientar-se a consolidar el sentit de l’existència mateixa. Aquí és on tot el treball de la interioritat i l’autenticitat hi tenen molt a fer. Sovint el camí més llarg a recórrer és cap endins. Difícilment una persona feliç, mentalment saludable iniciarà una situació violenta —però tanmateix pot respondre de forma agressiva si se sent amenaçada, amb independència que l’amenaça sigui real o simplement presuposada.

Un desig

Atrevir-se a viure amb plenitud des de la dignitat individual i col·lectiva.

Entrevista sencera a www.fundipau.org